

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

**Επιμνημόσυνος λόγος της Υπουργού Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
Δρος Αθηνάς Μιχαηλίδου στο
μνημόσυνο του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄**

**Παρασκευή, 17/01/25, ώρα 9:30 π.μ., Ιερά Μονή Χρυσορρογιατίσσης,
περιοχή Παναγιάς Πάφου**

Με ιδιαίτερη συγκίνηση βρίσκομαι σήμερα σε αυτή την ιστορική Μονή, εδώ κοντά στη γενέτειρά του, την όμορφη κοινότητα Παναγιάς, για το μνημόσυνο του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ και την πραγματοποίηση της Πορείας Αγάπης. Το όνομα του Εθνάρχη Μακαρίου συνδέεται άρρηκτα με τη σύγχρονη ιστορία της Κύπρου μας, καθώς ταυτίστηκε με τους αγώνες και τις ελπίδες του κυπριακού λαού για ανεξαρτησία, ελευθερία και δικαιοσύνη. Γι' αυτό πολιτεία, εκκλησία και λαός τον μνημονεύουμε με εκτίμηση και σεβασμό.

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄ υπήρξε μία από τις προσωπικότητες της πατρίδας μας που καθόρισαν την ιστορική, την εθνική και την εκκλησιαστική της πορεία. Η ιερατική και πολιτική του δράση συνδέθηκε με τους αγώνες του λαού μας για κατάκτηση της ελευθερίας της Κύπρου και, στη συνέχεια, για προάσπιση της ανεξαρτησίας και της εδαφικής της ακεραιότητας. Αναλόγως, συνδέθηκε με την υπηρεσία της Ορθοδοξίας, την πρόοδο της Εκκλησίας και την πνευματική καλλιέργεια του ποιμνίου, αναπτύσσοντας, παράλληλα, ένα πολυσχιδές φιλανθρωπικό, κοινωνικό και ιεραποστολικό έργο. Αυτή η ανιδιοτελής φροντίδα του για τον απλό λαό, υπήρξε και η αφορμή για την καθιέρωση της Παγκύπριας Πορείας Αγάπης στη μνήμη του, λίγο μετά την εκδημία του, με πρωτοβουλία της αείμνηστης αγωνίστριας της ΕΟΚΑ Ουρανίας Κοκκίνου. Σύμφωνα με τους εμπνευστές της, η Πορεία Αγάπης είχε ως «σκοπό τις ίσες ευκαιρίες μόρφωσης για όλα τα παιδιά και τους νέους του τόπου μας, μετατρέποντας το πένθος και την οδύνη σε έμπρακτη αγάπη προς τον άνθρωπο.»

Δεν είναι καθόλου τυχαίο το γεγονός ότι η πρώτη Παγκύπρια Πορεία Αγάπης πραγματοποιήθηκε το 1978, στις 19 Ιανουαρίου, μέρα που ο Μακάριος γιόρταζε τα ονομαστήριά του. Εκείνη την εξαιρετικά δύσκολη περίοδο, όταν η Κύπρος προσπαθούσε να ανασυγκροτηθεί από την καταστροφή του 1974, η πορεία Αγάπης ενίσχυε συμβολικά, αλλά και ουσιαστικά, τον αγώνα του λαού μας για μόρφωση των παιδιών του. Από τότε, η Πορεία Αγάπης μετατρέπεται σε

αφετηρία προσφοράς και αλληλεγγύης. Τα βήματα του κυπριακού ελληνισμού συμβόλιζαν την πορεία του στον δρόμο του καθήκοντος, την οποία ο Μακάριος χάραξε και ακολούθησε για δεκαετίες, ταυτίζοντας τη ζωή του με τους αγώνες του λαού μας. Γι' αυτό κι εδραιώθηκε στη συλλογική μνήμη ως ένας ανεπανάληπτος ηγέτης.

Ευφυής και χαρισματικός, υπερήφανος και οραματιστής, ανυποχώρητος και ανήσυχος, από τη μικρή κοινότητα της Παναγιάς όπου γεννήθηκε το 1913, βρέθηκε στην Ιερά Μονή Κύκκου και ακολούθως στο Παγκύπριο Γυμνάσιο, στην Αθήνα, στη Βοστώνη, στη Μητρόπολη Κιτίου, στην Αρχιεπισκοπή και στο Προεδρικό Μέγαρο. Δεν σταμάτησε μέχρι και τον θάνατό του να αγωνίζεται με τόλμη, πάθος και χωρίς συμβιβασμούς γι' αυτά που θεωρούσε αυτονόητα. Στόχος του η επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού και η διεθνοποίηση του Κυπριακού, προβάλλοντας στο διεθνές πεδίο τα αιτήματα του λαού μας που διαχρονικά τη μοίρα του όριζαν οι ξένες επιβολές αλλά και επιβουλές.

Ο Μακάριος υπήρξε ένας από τους πρωτοστάτες του δημοψηφίσματος του 1950 για την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, πολιτικός ηγέτης του Απελευθερωτικού Αγώνα της ΕΟΚΑ και πρώτος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σε αυτόν απέθεσε τις ελπίδες του, σύσσωμος ο Κυπριακός Ελληνισμός, για να ηγηθεί του νεοσύστατου κράτους. Τα ξένα δημοσιεύματα, μετά τον θάνατό του το 1977, τον περιέγραφαν ως «μια από τις πλέον αναγνωρίσιμες μορφές στη διεθνή πολιτική σκηνή», μια «οικεία και σεβαστή φυσιογνωμία στα συμβούλια των Ηνωμένων Εθνών και της Κοινοπολιτείας».

Αυτή η ιστορική μορφή του Μακαρίου παραμένει αναλλοίωτη και ανυπέρβλητη. Υπήρξε στ' αλήθεια μια πραγματικά σπάνια προσωπικότητα που πέτυχε να διαμορφώσει και να καθορίσει τις εξελίξεις της σύγχρονης ιστορίας. Κατάφερε να συγκεντρώνει με μοναδικό τρόπο την υποστήριξη του λαού σε δύσκολους καιρούς, γεμάτους ταραχές. Δυστυχώς όμως απέκτησε και αδίστακτους αντιπάλους, που χρησιμοποίησαν εναντίον του ακόμη και αθέμιτα μέσα, με αποκορύφωμα το προδοτικό πραξικόπημα της 15^{ης} Ιουλίου 1974, που ήταν αρκετό για να δώσει στην Τουρκία την αφορμή να εκμεταλλευτεί αυθαίρετα τις πρόνοιες της Συνθήκης Εγγυήσεως και να εισβάλει στην Κύπρο.

Κυρίες και κύριοι,

Πενήντα ένα χρόνια μετά, η πατρίδα μας και ο λαός μας βιώνουν τις συνέπειες της βάρβαρης τουρκικής εισβολής και της παράνομης κατοχής. Ο εκτοπισμός, η προσφυγοποίηση, οι νεκροί και οι αγνοούμενοι, η αλλοίωση του δημογραφικού χαρακτήρα του νησιού, η καταστροφή της θρησκευτικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς, αποστερούν τα πλέον στοιχειώδη και

αναφαίρετα δικαιώματα του συνόλου των Κυπρίων πολιτών, οι οποίοι είναι και πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η παρέλευση μισού και πλέον αιώνα δεν έχει οδηγήσει σε υποστολή του λαβάρου του αγώνα μας για τερματισμό του απαράδεκτου status quo. Κάθε άλλο. Εργαζόμαστε για την πολιτική, διπλωματική, οικονομική και αμυντική ενίσχυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία κτίζει συνέργειες και εδραιώνεται ως πυλώνας ασφάλειας στην περιοχή, λειτουργώντας παράλληλα ως γέφυρα ειρήνης και συνεργασίας. Όλες αυτές οι ενέργειες, που εδραιώνουν και διευρύνουν τους παράγοντες ισχύος της Κυπριακής Δημοκρατίας, υπηρετούν την κορυφαία μας στόχευση για την απελευθέρωση και επανένωση της Κύπρου.

Σε αυτή τη μεγάλη προσπάθεια, έχουμε την αμέριστη συμπαράσταση της Ελλάδας, η οποία παραμένει ο σταθερός και ανιδιοτελής μας σύμμαχος. Έχουμε, επίσης, την κατανόηση και τη στήριξη των εταίρων μας και των θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως και άλλων σημαντικών δρώντων του περιφερειακού αλλά και διεθνούς πολιτικού συστήματος. Όλοι αναγνωρίζουν την ειλικρίνεια των προθέσεών μας και την προσήλωσή μας στην προσπάθεια για τη δημιουργία των προϋποθέσεων για επανέναρξη διαπραγματεύσεων για συνολική επίλυση του Κυπριακού, στη βάση του συμφωνηθέντος πλαισίου και του διαπραγματευτικού κεκτημένου υπό τον ΟΗΕ, με σεβασμό στις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες.

Εξάλλου, είναι μετά από τις επίμονες προσπάθειες της δικής μας πλευράς, του Προέδρου της Δημοκρατίας, που ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών ανέλαβε πρωτοβουλία για επανέναρξη διαπραγματεύσεων για αναζήτηση λύσης. Την ερχόμενη Δευτέρα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα προσέλθει στη συνάντηση με τον τουρκοκύπριο ηγέτη για το θέμα των οδοφραγμάτων με εποικοδομητική προσέγγιση, ώστε να υπάρξει κατάληξη. Με την ίδια καλή θέληση προσεγγίζουμε και την άτυπη διευρυμένη συνάντηση που θα ακολουθήσει, πιθανότατα τον Μάρτιο. Ωστόσο, η καλή διάθεση και η θετική προσέγγιση δεν μπορεί να είναι μονομερής. Διεκδικούμε από την τουρκοκυπριακή ηγεσία, αλλά κυρίως από την Τουρκία, να ανταποκριθούν στοιχειωδώς, και να προχωρήσουν σε ενέργειες που θα οδηγήσουν προς μια θετική κατεύθυνση. Ο οδυνηρός συμβιβασμός, τον οποίο έχουμε αποδεχθεί, σε καμιά περίπτωση δεν έχει χώρο για διχοτομικές προσεγγίσεις όπως η κυριαρχική ισότητα, που παραπέμπει σε δύο κράτη. Ποτέ δεν πρόκειται να δεχθούμε κάτι τέτοιο. Διεκδικούμε μία λύση που θα απαλλάσσει τον τόπο μας από τον κατοχικό στρατό, τα αναχρονιστικά συστήματα εγγυήσεων και τις ξένες επεμβάσεις, ώστε η Κυπριακή Δημοκρατία να μετεξελιχθεί σε ένα κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα επιτρέπει στους νόμιμους πολίτες του να συμβιώσουν και να συνδημιουργήσουν σε συνθήκες ειρήνης, ασφάλειας και ευημερίας.

Κατά την τελευταία του ομιλία στις 20 Ιουλίου 1977, στο παγκύπριο συλλαλητήριο για την καταδίκη της τουρκικής εισβολής, ο Μακάριος ανέφερε: «Αναρίθμητα δεινά και συμφορές, ερείπια

και καταστροφές επέφερε στην Κύπρο ο τουρκικός Απίλλας. Αντιμετωπίσαμε κίνδυνο φυσικού και εθνικού αφανισμού. Και πολλοί πιθανώς νόμισαν ότι με την επέλαση του τούρκου εισβολέα έφθανε το τέλος του κυπριακού ελληνισμού .... Απέδειξε, όμως, ο λαός μας ότι διαθέτει πλούτο αρετής, δυναμισμό και ζωτικότητα. Και θα ζει εις τους αιώνες και ποτέ δεν θα χαθεί. Γιατί δεν χάνονται οι λαοί που θέλουν να ζήσουν και αγωνίζονται να ζήσουν.»

Μισό αιώνα μετά την καταστροφή, διεκδικούμε λύση που θα αποκαθιστά τα δικαιώματα των πολιτών μας και θα ανταποκρίνεται στις προσδοκίες του κυπριακού λαού. Συνεχίζουμε να μεταλαμπαδεύουμε τον πόθο της επιστροφής στις πατρογονικές μας εστίες στη νέα γενιά και μέσα από την ενότητα πολιτικών δυνάμεων και λαού, θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε, έτσι ώστε να καταστήσουμε την πατρίδα μας ένα σύγχρονο κράτος με πλήρη κυριαρχία, ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα.

Κυρίες και κύριοι,

Πέραν του πρωταρχικού της στόχου για μόρφωση των νέων, η Πορεία Αγάπης, στοχεύει στην ανάδειξη των αρετών και του ήθους του Μακαρίου: την αγωνιστικότητα, την αφοσίωση, την αυταπάρνηση, την ανιδιοτέλεια, τη γενναιότητα και την ακεραιότητα.

Η αξία της Πορείας Αγάπης Μακαρίου, έγκειται πρωτίστως στην ευαισθητοποίηση της κοινωνίας στο να κρατηθεί ανοικτός ο δρόμος της αγάπης, της προσφοράς και της μόρφωσης των παιδιών μας, ενισχύοντας παράλληλα τον αγώνα, προς κάθε κατεύθυνση, για τη σωτηρία του τόπου μας. Για τον λόγο αυτό, η καλύτερη Πορεία δεν θα είναι άλλη από εκείνη που θα οδηγήσει στην απελευθέρωση και επανένωση της Κύπρου, για την οποία ο Μακάριος αγωνίστηκε μέχρι το τέλος της ζωής του.